

Euskararen Aholku Batzordeak (EAB) Euskara Biziberritzeko Plana onartu zuen joan zen asteazkean Gasteizen egindako osoko bilkuran. Josune Ariztondo Eusko

Jaurilaritzako Hizkuntz Politikarako sailburuordearen arabera, nola baiteko «gida-liburua» izango da datozen hamar urteetan indarrean

JOSUNE ARIZTONDO

EUSKO JAURLARITZAKO HIZKUNTZ POLITIKARAKO SAILBURUORDEA

txostenak prestatzen, oharrak egiten eta abar, beraz, elkarlanaren emaitza izan dela esango nuke».

ezarriko diren politikentzat. Besteak beste, erabilerari nahi dio heldu. 39 lagun aritu dira EABn plana prestatzen, «baina askoz ere gehiago ibili dira plan honetan

«Euskara Biziberritzeko Plana oso integratzailea da»

Euskara Biziberritzeko Plan Nagusia onartu eta biharamunean hartu gaitu Josune Ariztondok Gasteizko bere bulegoan.

■ Non kokatuko zenituzke Euskara Biziberritzeko Planaren garrantziaren klabe nagusiak?

Hainbat urtetan urrats garrantzitsuak eman dira euskararen normalizazioan, baina ibilitako bideak erakutsi digu egindakoaren ahuleziak eta indarguneak, eta hain zuzen, biak dira garrantzitsu. Batetik, bistan den bezalaxe, oraindik normalizazioa lortu gabe daukagu, eta, beraz, hasitako urratsekin jarraitu beharrean gaude, ahal den neurrian hobetuz, gainera; bestetik, egindakoak erakutsi digu oraindik ere esku hartu gabeko alorrrak badirela, eta esango nuke, batez ere, erabilerari lotutako alorrrak direla. Horrela, alor horiek luze-zabal hartu dira oraingo honetan eta horren guztiaren kontsiderazioa egitea da planaren dohain nagusietako bat.

Beste bat izango litzateke pertsona askorekin elkarlanean egindako diagnostikoa eta proposatutako neurriak direla. Hainbat eta hainbat pertsona aritu dira lanean; EABn bertan 39 daude, baina askoz ere gehiago ibili dira plan honetan txostenak prestatzen, oharrak egiten eta abar, eta, beraz, elkarlanaren emaitza izan dela esango nuke.

Azkenik, daukan zehaztasun mailak malgutasuna ematen dio. Oso plan malgua da, egokitzen joan daitekeena, nahiz eta gure aurreikuspenetan hamar bat urtetarako izan daitekeen baliagarri. Epe horretan bertan ere, malgua denez, egokitzapen asko aurreikusten zaizkio planari eta hori ere dohain bat da.

■ Zure ustez, nola dator plana: hizkuntz politika baten eboluzio natural gisara edo aurretik egindako hutsen zuzenketa modura?

Nik uste gauzen eboluzio normala dela eta, batez ere, zuzenean aplikagarria den eredurik ez duzunean gertatzen diren gauzak direla hauek. Egindako bidean ikusten duzu hau ondo doala eta jarraitu behar dela, baina agian zuzenketa batzuk behar dituela. Horrela, hemen egindako bideak eta lortutako elebidunek kopuruak erakusten dute beste erronka berri batzuk badaudela. Esa-



Josune Ariztondo, Gasteizko bere bulegoan.

JOSEBA OLALDE

terako, hainbat gazte elebidun daukagu baina gehienak ez dira etxetik datozen elebidunak, eskolak euskaldundutakoak baizik, etxean euskaraz egiteko erdurik izan ez dutenak. Nola eskaini horiei euskarazko zerbitzu eta produktuak? Nola egin laster guraso izango diren horiek beren haurrei euskara irakatsi diezaien kontuan hartuta ez dutela ezagutzen etxean nola egiten den euskaraz? Beraz, egindakoaren eboluzioak erakusten du, kasu honetan behintzat, ezinbesteko ziren hutsuneak, baina baita eginkizun diren zabalgunere mu berriak ere.

■ Plana onartu zenuten bileran, birformulazio bat egin zenuten euskararen berreskurapen ekimenen maila indibidualean ezetik, maila sozialean edo ofizialean ere kokatzeko. Zergatik?

Ekarpen interesgarria izan zelako. Hasiera batean zirriborroan helburu nagusiak eta estrategikoak zeuden formulatuta. Nolabait, behetik gora egin dugu lan: neurri guztiak amankomunean jarri ditugu helburu nagusiak formulatzeko. Oinarriko helburu orokor bat zegoen, maila indibidula kontuan hartzen zuena, baina EABren azken bilerako ekarpen interesgarri batek dimentsio soziala eta ofiziala gogoan hartzeko eta helburu nagusietan txertatzeko eskatu zuen. Nik EABren ekarpen bezala

ulertzen dut, eta egia da ez dagoela inondik ere kontraesanetan lehen egindako lanarekin. Beraz, helburu nagusi eta orokor hori borobildu egiten du eta hobeto dago horrela formulatuta.

■ A ereduaren hobetzeko beharra ere onetsi zenuten, ezta?

Bileran egin zena izan zen, nolabait, Euskararen Legea gogoratzea, eta ildo horretan, A ereduaren hobetzea edo birformulaztea. Planteatu zen kontuan hartu behar dela edozein ereduak daukan gutxieneko helburua. Euskararen Legeak jaso bezala, gazteek, Derrigorrezko Hezkuntza amaitzean, gutxiengo euskarra maila bat izan behar dute, eta horretara iristeko helburuak, tresnak, besterik ez direla. Beraz, edozein helburuk behar duenez horretarako tresna izan, A ereduaren egokitzea aipatu zen.

■ Kontuok, eta, oro har, plan guztia ez al dago sozialistek egun onar dezaketenetik urrun. Zuk zeuk esan zenuen oso litekeena dela planak «iradokizunak» jasotzea hirukoaren jarraipen batzordean. Uste al duzu PSE-EEK aurkako jarraera agertuko duela?

Ez dut uste. Nik uste dut plan hau egin den bezala, eta jarraitu duen bidea jarraituta oso plan integratzailea dela. EABn oso sentsibilitate ezberdineko pertsonen egin dute lan eta denek ekarpena da plan nagusi hau. Gaine-

ra, PSE-EEK euskararekiko atxikimendua azaldu du behin baino gehiagotan, eta, beraz, ez dut uste arazorik izan daitekeenik.

■ Bistan da, bestalde, batzuen irudipena aldatu dela pare bat urte igarota. EAB hizkuntz politika ofizialen babesle bihurtzeko arriskua kritikatu zen. Zuek, berriz, «topagune emankorra» izatea espero zenuten, eta ildo horretan joan dela dirudi.

Topikoekin ibiltzen da sarri askotan eta halakoren bat izan zitekeen zuk diozun hori. Guk euskararen berreskurapena gogoan dugula egin dugu lana, eta horretara bildu nahi izan ditugu horko eta hemengo esfortzu, iritzi eta ekarriak; horren emaitza da plana eta ez inolako politikaren babesle. Nik uste dut behar denean badakigula autokritika egiten, oraingoan egin dugu eta ez dago aparteko ezer.

■ Zeintzuk izan litezke planaren arazo, arrisku edo oztopo nagusiak?

Planak edo euskararen berreskurapenak berak izan ditzakeen arazoak era ezberdinekoak dira. Bat izan liteke herri honetako pertsona edo talde batzuetan dagoen elebakartasunerako joera. Beste arrisku garrantzitsu bat da inertiak astintzea zaila izaten dela beti, eta argi dago gaztelaraz egiteko joera oso nabaria dela.

Gero, arriskua baino gehiago,

erronka da Administrazio ezberdinok elkarlanaren bidetik ari-tzea; horrela ez egiteak arriskuan jarriko luke plana, eta egiteak, berriz, bultzatu egingo luke. Eta, horrekin batera, Administrazioak eta gizarte ekimenek elkarrekin aurrera egiteko izan behar dugun borondate maila beste erronka bat da.

■ Izan ere, plan batean arrisku handia izaten da gizartea geldirik eta esku hartu gabe egotea, ekimena erakundeetan-eta dagoelakoan...

Azkenean euskararen erronka denona da eta bakoitzak bere mailan badu erantzukizunik. Guk espero dugu gizarteratze plan zabal bat aurrera eramatea, eta hala egin nahi dugu badakigulako zuk gizarteari hori aurkeztu eta horren partaide egitean, neurri batean, sustatzaile eta bultzatzaile bihurtzen ari zarela. Inplikaturik sentituko da-eta. Hori da gure borondatea. EAB antolatu genuenean ere halako talde bat nahi genuen osatu euskalgintzan diharduten pertsona ezagunekin, eta gizarteratzean ere hori berori egin nahi dugu.

■ Asteazkeneko bileran, Jose Antonio Ardanza EAEko lehendakariaren mezua izan zen euskarak «bermatu gabe» daukala biziraupena. Agian garai batean triunfalismoz jokatu genuen euskararen berreskurapenaren inguruan eta orain auzia errerealismoz ari da planteatzen?

Bai, beharbada bai. Nik uste dut errerealismoa eta utopiak, denak batera behar direla hemen. Pentsatu behar dugu denok nahi dugun neurrian etorkizuna eraiki daitekeela, eta euskaldunok nahi badugu, bermatzen joango da pixkanaka, eta nahi ez badugu, ez dugu bermatuko. Herri honetan euskararen alde jokatzeko borondate hori gehiago handi batek dauka, eta, beraz, neurri horretan bertan etorkizuna eraikitzen ari garela esan daiteke.

Biziraupena bermatuta? Gaur daukagun egoeran, aurrerapausurik ez bagenu emango seguru asko ez, baina aurrerapausuak ematekotan gabilta, eta, horrela, eguneroko lanarekin bermatzen joango gara. Dena den, egia da errerealismoa eta utopia biak hartu behar direla aurrera egiteko, baina hankak lurrean ditugula.

Luis Karlos Garcia
GASTEIZ